

Ricard Viladesau i Caner. El Príncep de la Tenora i Torroella de Montgrí

Santi Sató

En Ricard Viladesau va tocar el flabiol i la tenora a la cobla, i el violí, la viola, el saxofon i el clarinet a l'orquestra. Fou un gran compositor de sardanes, havaneres, boleros i altres estils. Va guanyar multitud de premis a la seva excel·lència i homenatges. En destacarem la Creu de Sant Jordi i la Medalla al Mèrit Musical.

Quan arribà a Torroella l'any 1943, aquesta tenia uns 4.500 habitants. Era fàcil conviure amb aquell reduït grup humà, en terra de músics i de sardanes. En Carles Bosch de la Trinxeria, escriptor i naturalista català de la Renaixença, deixà escrit: "Els torroellencs són hospitalaris, francs, obsequiosos, i les torroellenques són les més boniques de l'Empordà". La tradició musical torroellenca venia de lluny: una antiga capella de música obligava els seus mestres a fer classes als nois de la localitat; així es fomentaren moltes vocacions musicals. Torroella, en l'esclat de la sardana llarga, en fou capdavantera. Les cobles d'en Miquel Gich i La Lira actuaren l'any 1850 al Liceu de Barcelona, i d'aquesta manera van donar a conèixer, a la capital catalana, la nova música que esdevindria símbol de Catalunya.

Torroella sempre disposà de més d'una cobla i ja l'any 1885, una noia torroellenca, la Marta Rigau, filla de Joan Rigau *Barretó*, germana de Pere

Rigau, fundador dels Montgrins, la cobla més antiga encara ben viva, i àvia de Sebastià Tauler, entrava a la Juventud Torroellense i, amb la tenora als llavis, emplenava les places, i una neboda del mateix Pere Rigau va tocar el flabiol. I en Ricard Viladesau, al fundar la Caravana, va incrementar fins al màxim el ja llarg i vigorós entroncament entre Torroella de Montgrí i la sardana.

I vull destacar el valor humà de les converses, cara a cara, que he pogut mantenir amb persones que han conviscut estretament amb en Viladesau: la seva vídua Rosa Carrera, els seus deixebles Gispert i Molina, l'Eduard Font dels Montgrins, així com les dedicatòries i escrits que reflecteixen com el valoraren Pau Casals, Vicenç Bou, Josep Pla, Enric Vilà, també calongí i que en fou company, i el testimoni de partitures, escrits i imatges que formen el seu fons, dipositat al Museu de la Mediterrània, aquí a Torroella.

Voldria disposar de més temps i més espai per poder desenvolupar millor aquesta estreta vinculació Viladesau, Torroella i la sardana. (Crec realment interessant la relació de l'obra d'en Viladesau, no perquè la llegiu ara, sinó perquè pugueu consultar-la en algun moment, ja que no és fàcil aconseguir una relació tan extensa i completa com la inclosa.)

Ricard Viladesau i Caner (foto Fons Ricard Viladesau, Centre de Documentació del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter)

Dades biogràfiques

1918. 18 de gener. En Ricard Viladesau i Caner va néixer a Calonge, al barri de l'Illa, al carrer de l'Arpa, 1. Els seus pares, en Fermí i la Carmeta de Can Gustinet. El seu avi, l'Agustinet, fabricava taps de suro en l'època d'or d'aquest producte, per la qual cosa la vila de Calonge es convertí en un petit imperi de riquesa.

En Ricard fou batejat a l'església de Sant Martí amb els noms de Ricard, Joan i Carles. Era el segon fill del matrimoni. La Marina n'era la gran i entre ells hi havia sis anys de diferència. A la família, amb fortes arrels catalanes, no hi havia cap antecedent musical, però música i sardana foren la seva dèria. D'infant es feia instruments amb canyes. Una de les joguines més preferides fou un piano i va tenir, també, un petit violí.

1925. Amb set anys, el mestre el va instar a entrar a cantar al cor de l'església de Sant Martí de Calonge. La seva germana li havia ensenyat ja les primeres notes quan en tenia cinc.

1926. Al vuit anys, la família va decidir que a en Ricard li convenien estudis de música. I així va ser, va començar a estudiar solfeig, amb en Josep Mercader (taper i músic que tocava el cornet), el violí amb en Josep Gumà, i la tenora amb en Rafel Colom (tenora de la Calonge) i en Josep Coll de Cassà (fuster i músic).

1928. Als 10 anys, en una ballada amb la Selvatana, en Ricard estava dret mirant i escoltant la cobla. Al finalitzar, en J. Xirivella, que tocava el tiple, se li atansà i li preguntà si volia ser músic. La resposta fou ràpida i contundent: "Ja ho crec, seré músic, de la fila de davant, i tocaré la tenora i el violí". El 2 de juny, li van comprar el primer violí a Unión Musical Española, i com ell mateix va escriure a la factura: "Els primers dies de juny de l'any 1928 vaig començar a tocar el violí".

1929. Va actuar per primera vegada al Casino Obrer La Fraternal. Tocà al violí, acompanyat al piano per la jove també calongina Joaquina Vert, les variacions de l'òpera *Rigolletto*, de Verdi.

1930. Amb 12 anys, en Francesc Riumalló, director de La Principal de Calonge, el convidà a tocar amb els altres músics, i així començà la seva vida musical. Va debutar tocant el flabiol i el tamborí: "Li van haver de posar un caixó a sota la cadira perquè se'l veiés una mica, era molt menut, pobret..."

1932. Als 14 anys inicià els estudis de tenora amb un veí de Calonge conegut com en Pep Fuster. Poc després, va començar els de violí amb en Josep Gomà, també calongí.

1930, als 12 anys, amb La Principal Calongina (foto Fons Ricard Viladesau, Centre de Documentació del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter)

1933. La Rosa, la seva vídua, ens diu: “Va fer la seva primera sardana *Marina* quan tenia quinze anys, tristament s’ha perdut, i la primera que es conserva, *Records de Torre Valentina*. Des de Calonge, amb el Tren Petit, fins a Cassà de la Selva, on sempre recordava que havia anat cinc vegades a classe de tenora amb en Coll, i a partir d’aquesta base, ell mateix va fer l’aprenentatge tot sol”.

1935. En Ricard en tenia 17. Mentrestant, el negoci del vi començava a anar de baixa i a Calonge varen fer una carretera nova per pujar a Romanyà, que no passava per Can Gustinet, i els bosquetans deixaren d’anar-hi. Aquest fet, la mort de l’avi Agustí i les millors perspectives laborals a les grans fàbriques de suro, van fer que la família decidís anar a viure a Palafrugell.

1936. Va tocar a la cobla La Guíxols de Sant Feliu de Guíxols, i passà després a L’Antiga Principal de la Bisbal, formada per joves de Torroella de Montgrí, Verges, Palafrugell, Bordils, Calonge i de la mateixa la Bisbal, totes ben comunicades, excepte Torroella, amb el Tren Petit, que enllaçava a Flaçà amb el de Madrid-Saragossa-Alacant. Des de Palamós, passava per Sant Joan de Palamós, Vall-llobrega, Mont-ras, Palafrugell, Llofríu, Torrent, Sant Climent de Peralada i Vulpellac, seguiria per la Bisbal, Corcà i la Pera fins a arribar a Flaçà. Tocà també, un any, a La Principal de Palafrugell, coneguda com La Vella.

1938. Als 20 anys, la guerra. El van enviar a Monzón (Osca), a la 28a Divisió Ascaso La Heroica. Hi trobà un grup de músics catalans, a les ordres del

capità Zamora. El provaren i fou acceptat. La Rosa ens diu: “No va tirar ni un tiro. Va entrar a la banda. Tocava el clarinet, i va estar a Almadén, Ciudad Real, després, la banda es va anar desplaçant cap a Castelló de la Plana i els va agafar l’arribada dels nacionals. Un dia, van acomiadar els que se n’anaven a l’exili tocant *La Internacional* i tota la nit, abans de capitular, ell mateix arranjava i assajava les partitures per poder tocar el *Cara al sol* l’endemà, quan arribessin els d’en Franco. Els van fer presoners, això sí, al cap de dos dies ja era a casa”.

1939. Al tornar, a quasi tot Catalunya no es podien ballar sardanes, estaven prohibides. Per sort, no fou el cas de l’Empordà, la Garrotxa, la Selva... Tocà a La Principal de Palafrugell fins a mitjan 1940.

1940. Servei militar (forçós) a Santiago de Compostel·la (Galícia). Li preguntaren què feia a la vida civil, i ell digué que era músic i tocava el violí. Ordres del capità: “Viatgi a casa, a Palafrugell, per recollir el violí”. I un altre cop, i ja de tornada, va repetir l’ordre, ara per a la tenora, quan va saber que també la tocava. Al tornar, va fer un arranjament de *L’Empordà*. Al sentir-lo, el tinent coronel quedà entusiasmat i digué: “Ja tenim himne per al regiment”. Va fer la sol·licitud d’anar a la banda de la 42a Divisió a Girona, va superar les oposicions i hi fou destinat.

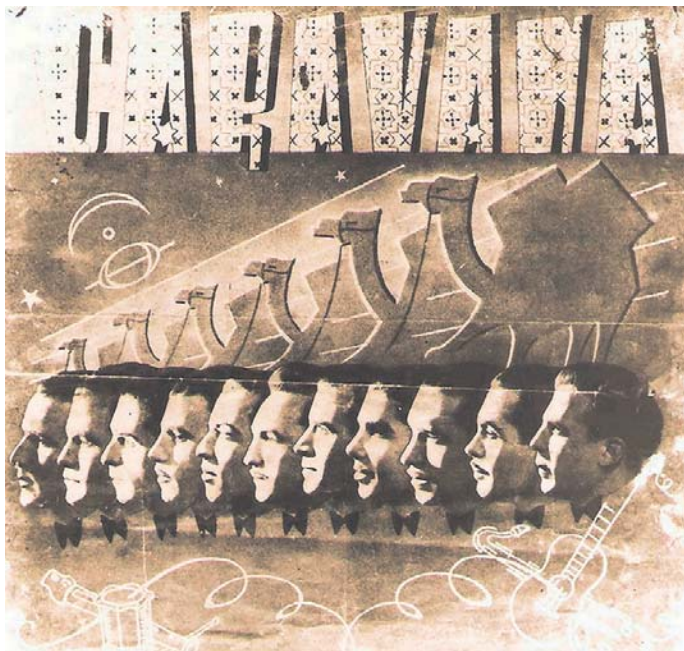
Ja havia fet la guerra i, com tots els de la seva edat, el servei militar. Després de la mili, entrà a l’orquestra L’As d’Anglès, d’en Pere Masachs, una de les primeres orquestra de jazz de les contrades gironines fins a la seva dissolució.

Fundació de la Caravana a Torroella de Montgrí

1942. La Caravana de Torroella de Montgrí. Al cap de poc d’acabar-se la guerra, en Josep Pla i Comas va tenir la iniciativa de fundar una nova cobla, pagant ell les despeses, i en Ricard Viladesau en fou peça fonamental en les tasques de gestació, impulsor i capdavanter de la cobla orquestra. L’acompanyaren una colla de músics de la desfeta cobla orquestra L’As d’Anglès. El nom de la nova cobla va tenir com a origen el tema musical *La caravana*, de Joan Tizol i Duke Ellington, peça que feia servir com a sintonia L’As d’Anglès.

En Viladesau i la Caravana, que dirigí molts pocs mesos, van significar un alè d’aire nou i renovador en la música, tant en sardanes com en ballables, en el moment en què es produí un fort ressorgiment de la sardana, un cop superada la reprensió franquista més exacerbada. Cal ressaltar la relació que tant aquest gran mestre com la Caravana van tenir amb la nostra vila, on, per cert, va

comprar la seva tenora Catroi a un vell músic local, pare del trompeta Joan Sadurní. En Viladesau, molt ràpidament, agafà renom, tenia una aurèola de músic genial, impetuós i arrauxat. Fou factor decisiu perquè la Caravana entrés en l'òrbita de les festes majors i els aplecs més ben retribuïts.

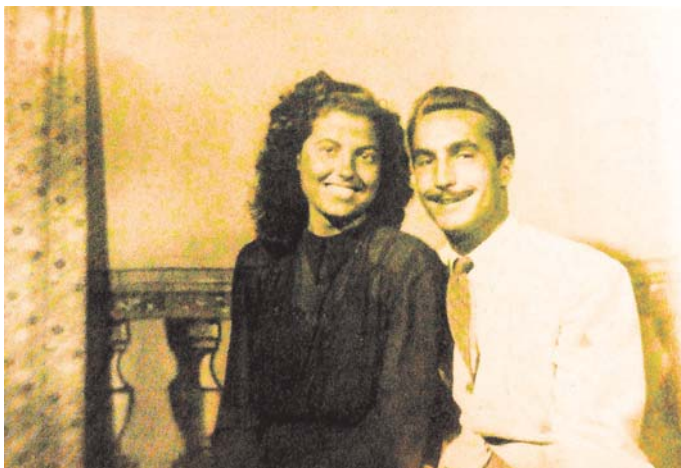

1943. La Caravana (foto Fons Ricard Viladesau, Centre de Documentació del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter)

1943. Encara feia el servei militar i conegué una jove de Torroella, la Rosa Carrera. Ella tenia 18 anys i ell 25. La Rosa ens explica: “Els de la Caravana assajaven al Cafè del Centre, la música se sentia en tot el voltant. Durant l’assaig, i en un recés, surten al carrer i allí a la vorera, a Can Batlle, hi ha una bicicleta. En Ricard hi puja i va a fer-hi una volta per la vila. Quan torna hi troba una noia molt enfadada que l’està esperant: la bicicleta és seva i se’n vol anar. Ell se la mira calmosament, li veu quelcom, la troba diferent. Ella el renya i ell es disculpa. Tota ofesa, ruboritzada i també un xic coqueta, puja a la bicicleta per marxar. Però no pot. Ell té agafada la bicicleta i no pot, com si fos un joc innocent que inicia el que seria l’amor de la seva vida, l’espòs, el germà i l’amic. Ja es coneixen, es troben pels carrers, a la botiga de queviures que tenen els seus pares al carrer Major, surten i es formalitzen les relacions”.

La Caravana es presenta el 18 de març a la Sala del Centre Cine de Torroella, formada pels següents instrumentistes: Jaume Sabater i Emili Gispert, trompetes; Alfons Oya, trombó; Enric Vilà i Joaquim Joanmiquel, fiscorns; Lluís

Grau, contrabaix; Francesc Casanovas, flabiol; Joan Roviras i Martirà Font, tibles; Ricard Viladesau i Domènec Anglada, tenores, i en Lluís Ripoll de vocalista.

1943. Rosa Carrera i Ricard Viladesau (foto Fons Ricard Viladesau, Centre de Documentació del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter)

Com explica l'Eduard Font: "Fou la Caravana la primera que va contractar un cantant per interpretar les cançons, que la feren popular com a orquestra de ball. I en Lluís Ripoll en fou el primer. D'aquí a l'Orquestra Montoliu. Preferit del compositor Palos, passà a la Gran Casino, amb la qual es desplaçà a Amèrica, primer a Cuba, després a Nova York, on va utilitzar els noms de Luis de Luna i Luis Tamayo". Dades que també varen completar l'espòs i la neboda del cantant, en Pere Subirà i la Carme Ripoll, respectivament, i l'Eugeni Llos. Aquesta plaça de cantant la va cobrir anys després en Josep Clausell.

A Torroella de Montgrí, la presència de tants músics alegrava l'ambient. A qualsevol indret s'escoltava algun instrumentista mentre practicava. Cada aficionat tenia la seva cobla preferida, i als vespres anaven a la sala on assajaven. Sovint els dies festius es desplaçaven a altres indrets per escoltar "els seus". Entre els uns i els altres, enceses polèmiques pretenien demostrar que la Caravana era millor que Els Montgrins o que Els Montgrins encara eren superiors. Aquest fenomen venia de lluny; a mitjan segle XIX, La Lira i Els Barretons ja tenien els respectius incondicionals, però llavors eren especialment motivades per la condició social de cada aficionat, conservador o més lliberal.

Quan començà la Caravana, tothom es fixà preferentment en els solistes. I en Ricard Viladesau aportà una nova sensibilitat, que anà creixent durant els anys en què va conèixer a la vila vella, i es va convertir en un dels símbols més palesos de la música de Torroella de Montgrí i de la nacionalitat catalana.

1944. Aprofitant com a viatge de noces una actuació de la Caravana de nou dies a Mallorca, el 19 de juliol Mn. Francesc Viver va casar a l'església parroquial de Sant Genís, de Torroella de Montgrí, en Ricard Viladesau i Caner i la seva promesa, la Rosa Carrera i Gironella, la noia de Can Quim de les Serres, de Torroella de Montgrí. Van viure al carrer del Roser fins al novembre de 1950. La Caravana i Torroella foren les bases i fonament de la seva vida familiar i artística.

1944. Caricatura de Ricard Viladesau feta per Pere Castells (foto Fons Ricard Viladesau, Centre de Documentació del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter)

1945. Aquest any va néixer la seva filla, la Maria Rosa. L'Eduard Font, músic i representant dels Montgrins, ens explica que en aquella època, en Viladesau i l'Enric Vilà, calongí i, com ell, cofundador de la Caravana i bons amics, sortien de matinada cap al castell, o a algun punt a redós de la tramuntana, Ter avall, fins a la Gola. I tot passejant, havien nascut moltes melodies. Portaven una escopeta, i en una ocasió varen trobar un collverd que no va fugir amb prou rapidesa. L'acivellaren a perdigonades. I en Climent Roig, Barrancot, un vell músic, comentava irònicament que segurament havia mort del tètanus. Altres convilatans deien que des que s'havien fet caçadors allò semblava la guerra dels carlins. Ens diu també que "en Viladesau mai no va deixar de venir a Torroella, especialment per la festa major. Assegut en una taula a plaça, escoltava les sardanes que jo mateix anunciava i l'insistia que dirigís les seves.

I en anunciar la sardana *Perdó*, vaig dir que en ella demanava perdó a la seva muller. Fet que, tot enfadat, va desmentir, encara que reconegué que segurament hauria de demanar-li perdó per moltes coses”.

1946. La Caravana va actuar per primer cop al Palau de la Música de Barcelona. Va obtenir un triomf clamorós, pel veredict unànime dels aplaudiments del públic. Una anècdota a destacar: quan interpretaven *Serra amunt*, de Morera, la tenora d'en Viladesau va fer un xerric estrany, perquè s'havia trencat la canya, i aixecà la mà indicant que paressin. Els músics estorats, el públic pendent del què! Ell canvià la canya i tornà a iniciar la sardana, no havia passat res! El públic aplaudí enèrgicament. El mateix Eduard Toldrà, entrant per l'escala que porta de la platea a l'escenari, preguntà: “On són aquesta gent de Torroella!”.

L'Enric Vila i Armengol, calongí de naixença i torroellenc d'adopció, amic seu d'infància, amb qui va arribar al fundar-se la Caravana, va escriure al *Llibre de la Festa Major de Torroella* de l'any 1978: “Peça fonamental en el procés de gestació i naixement de la cobla orquestra Caravana va ser, sens dubte, la figura del músic calongí Ricard Viladesau [...] la seva empenta inicial fou decisiva [...] en poc temps ens situarem entremig de les cobles orquestres capdavanteres [...] durant els anys de permanència d'en Pere Pruñonosa, *Trumfa*, i en Ricard Viladesau es produïren els triomfs més sorollosos i esclatants, tot i que, paral·lelament, en sorgiren els conflictes més grossos [...]”.

Fotografia de Vicenç Bou dedicada a Ricard Viladesau (foto Fons Ricard Viladesau, Centre de Documentació del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter)

La Principal de la Bisbal

1950. En Viladesau, considerat el millor tenora de Catalunya, havia rebut moltes peticions perquè entrés a La Principal de la Bisbal, que dirigia en Conrad Saló. Eren dies de cert enrenou a la Caravana. En Viladesau estava molt molest amb en Pere Pruñonosa, *Trumfa*, trompeta, músic molt admirat, però per la seva manera de fer i d'obeir, era difícil de suportar. La Rosa ens diu: "Li havia fet una mala passada, estava molt enfadat. I posà en Josep Pla i Comas, promotor de la Caravana, a un 'o ell o jo'. Sense una resposta concloent, en Ricard, després de comentar-m'ho, va donar a La Principal de la Bisbal una resposta afirmativa. I al novembre, va deixar la Caravana i va ingressar a La Principal de la Bisbal, que en aquells moments, amb Els Montgrins, eren les cobles més importants. Hi ho va fer, com a primer tenora, al produir-se la baixa d'en Joaquim Ribas, el Quim de la Serra. Va estar-s'hi fins al carnaval del 1970. N'era director en Conrad Saló, però aquest delegava la direcció a en Ricard Viladesau en l'apartat de sardanes. Va representar una nova vida a La Principal per les seves interpretacions, plenes de joia i vitalitat. En Viladesau excel·lia en les audicions més compromeses. En incorporar-s'hi, llogaren un pis a la Bisbal.

1952. Pau Casals, com altres catalans exiliats, va trobar refugi a Prada de Conflent, que convertí en un centre internacional d'art. *La Santa Espina, Els segadors...* eren totalment prohibides al nostre país. La Principal de la Bisbal va iniciar diverses sortides a la Catalunya Nord, on es tornaren a sentir les notes vibrants d'himnes i sardanes. Aquella música els recordava la seva terra amb llàgrimes als ulls i alegria al fons del cor. I el 15 de març, al cafè Palmarium, La Principal de la Bisbal estava a punt de començar el concert. La sala era plena i el públic, neguitós, de la Catalunya del nord i del sud, per escoltar la cobla i per veure el mestre Pau Casals, que havia assegurat que vindria a l'audició amb alguns dels seus deixebles. El públic es va anar girant nerviós, fins que un esclat de crits i aplaudiments informaren de l'arribada del mestre. El local vessava de gent. A fora, una multitud que no havia pogut entrar. La Principal començava. A la primera tenora, en Ricard Viladesau. Acabat el concert, el mestre Casals anà a parlar amb en Conrad Saló:

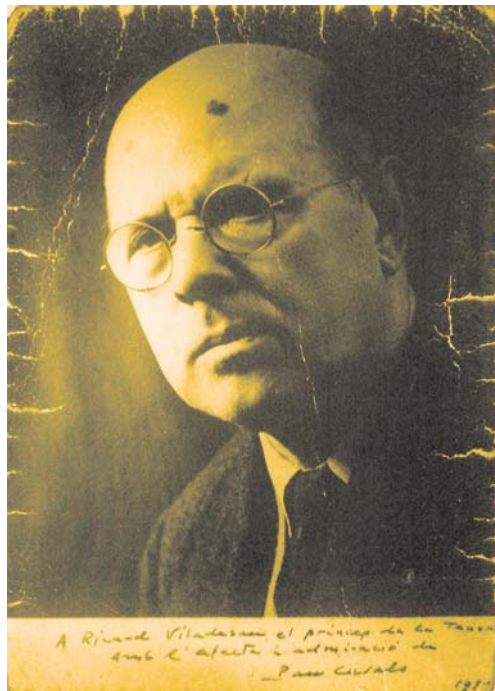
- De qui és aquesta sardana –*En Jordi*– que heu interpretat tan bé?
- Doncs mireu, mestre, és del primer tenora.
- Hi puc parlar? –preguntà.
- I tant –li respongué en Saló, que l'acompanyà fins on era en Ricard Viladesau.
- Aquesta sardana està molt ben construïda i n'heu fet una interpretació esplèndida, no havia sentit mai un tenora com vós –li digué.
- Gràcies –li va respondre en Viladesau.

S'ha descrit moltes vegades la trobada amb Pau Casals, que al finalitzar, amb *La Santa Espina*, es dirigí a ell donant-li gràcies per l'estona que li havia fet passar, portant-li un xic de la seva terra, a la qual no tornaria mai.

- Quin ha estat el vostre mestre? –va preguntar Casals.
- Doncs mireu, el meu mestre ha estat en Ricard Viladesau.
- Ah, feliciteu-lo de la meua part, heu tingut un gran professor. De qui es tracta?
- En Ricard Viladesau sóc jo mateix –li va respondre.

En Pau Casals quedà parat. Fou en aquest lloc i moment en què el mestre Casals va encunyar el complement Príncep de la Tenora, que no va abandonar mai el nom de Ricard Viladesau. En aquella trobada, va afirmar que “considerava a Viladesau l'indiscutible Príncep de la Tenora”. I així ho confirmà en la dedicatòria feta a la fotografia, que li va trametre, i que encara es conserva aquí, a Torroella de Montgrí, al Museu de la Mediterrània: “A Ricard Viladesau, *Príncep de la Tenora*, amb l'afecte i admiració de Pau Casals”. Afegia Viladesau: “Això va ser un passaport que em va arribar a l'ànima”.

Coincidiren diverses vegades amb el mestre, que li va preguntar a quin conservatori i qui fou el seu professor d'harmonia i composició. I li respongué:

1952. Foto de Pau Casals dedicada a Ricard Viladesau, el Príncep de la Tenora ((foto Fons Ricard Viladesau, Centre de Documentació del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter)

“El meu conservatori ha estat el meu propi Conservatori Viladesau, d’harmonia, contrapunt i fuga no n’he tingut cap mestre, tot m’ho he fet jo, perquè m’ha agradat patir fent-ho”. A l’acabar el concert, La Principal de la Bisbal, fent un cop de cor, va tocar *La Santa Espina*. El frenesí de la gemació que s’esperava a l’exterior va ser tan gran que els vidres del local van començar a tremolar i a rompre’s. L’orquestra va haver de sortir a l’exterior a saludar: la multitud cridava i plorava de sentiment. Massa patiment, massa emoció continguda!

Aquest concert va portar seriosos problemes amb el governador civil de Girona, Luis Mazo Mendo, pels contactes amb “rojos separatistas”, així com la retirada del passaport als músics. Els anys 52, 53 i part del 54, no van poder fer cap sortida a l’estranger.

En Viladesau va visitar diverses vegades la casa del mestre a Prada de Conflent, on mantingué amb ell grans xerrades. Sempre explicava als seus amics com i quan Pau Casals, a l’església parroquial de Prada de Conflent, va interpretar *El cant dels ocells*.

També aquest mateix any 52, al matrimoni Viladesau els va néixer un fill bisbalenc, en Jordi.

1963. S’estrenà *Girona 1808*. Evoca la gesta èpica dels gironins a la guerra del Francès, amb passatges dissimulats dins de l’obra d’*Els segadors* i la *Marsellesa*.

1969. El comiat de La Principal de la Bisbal. En plenitud de facultats, en el concert de la Festa Major de Santa Margarida, al Centre Fraternal de Palafrugell, on va interpretar *Sa roncadora*, i de Pau Casals *Sant Martí del Canigó*.

Orquestra Simfònica Municipal de Barcelona

1970. No dormia bé! Estava molt cansat! “Vaig deixar La Principal de la Bisbal perquè no dormia bé. Allò que realment se’m feia insuportable eren els constants desplaçaments per carreteres cada dia més perilloses i transitades, els balls se’m feien cada vegada més llargs, m’aclaparava el volum dels aparells electrònics, la música ie-ie...”. La Rosa ens explica: “Un dia, a Barcelona, vàrem anar al Palau de la Música, a concert, i ens va saludar l’Antoni Ros-Marbà, director de l’Orquestra Simfònica de Barcelona. Van parlar, i en Ricard li va dir que ja n’estava tip i que volia plegar de La Principal. En Ros-Marbà li va demanar que, si plegava, tingués en compte que a la seva orquestra anaven faltats de violes i el va adreçar a un regidor. Com que el meu marit tocava bé la viola, va fer les proves i se les va treure”.

El mes de gener, va dir a en Saló que plegava i el 2 de febrer del mateix any, a Castelló d'Empúries, fou el darrer concert amb La Principal de la Bisbal. La seva baixa la cobrí en Vicenç Ferrer, de Flaçà.

I el dia 28 de febrer debutava a Barcelona, al Palau de la Música, interpretant *El pessebre*, de Pau Casals, a l'Orquestra Simfònica Municipal de Barcelona, com a viola titular i tenora ocasional.

Professor i compositor

1975. Publicà el llibre *Mètode de tenora*.

1977. Es va fer càrrec, com a professor, de les classes de tenora i tiple de la Diputació de Girona.

1983. El diumenge 22 de maig, a la celebració del Dia del Torroellenc, organitzat pel Casal del Montgrí, en Ricard va parlar-hi en representació dels que viuen fora de la vila. I l'acte va acabar, com no podia ser menys, amb una audició de sardanes i el dinar de germanor.

1984. Va deixar la vida professional de músic. Havia tocat quinze anys amb la Simfònica, durant els quals va portar una vida més reposada, al mateix temps que va poder compondre, que era la seva principal dèria, afició i necessitat! Va seguir amb el seu mestratge: tenora més que mai. I passà tots els caps de setmana a Llafranc. Enamorat del mar, hi rebia els amics a la torre Sa Ténora, en gaudia, perquè creava i comentava amb ells l'estrena d'una nova sardana.

1991. El president Jordi Pujol i Ricard Viladesau (foto Fons Ricard Viladesau, Centre de Documentació del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter)

1986. Josep Bou i Coll, que n'era director, va concloure i signar un contracte amb en Xavier Cugat, pel qual la Caravana va canviar de nom. La formació va anomenar-se Gran Orquestra Xavier Cugat, Caravana Show.

1990. Va rebre la Medalla al Mèrit Musical, atorgada per l'Obra del Ballet Popular, OBP.

1991. Va rebre la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya en mans de Jordi Pujol.

2000. L'Ajuntament de Calonge el nomenà Fill Predilecte.

El comiat

2005. Els problemes de cor van ser els que se'l van emportar. El 26 de gener, als 87 anys, morí a Barcelona, a la Clínica Sant Jordi, on havia ingressat deu dies abans. En Josep Gispert em deia: "Dos dies abans, a l'habitació, encara retocava *La sardana del rector*, dedicada al mossèn de Palafrugell Martirià Brugada. A tothom li semblava perfecta i ell encara corregia notes dels fiscorns, que si un els alts i l'altre els baixos... i volia que les provés. Res realment important, però sí per a ell, molt exigent i perfeccionista amb ell i amb els altres". Tota la seva vida va poder dedicar-se a la música, compositor d'un gran nombre de sardanes de gran qualitat musical, mestre de la majoria de tenors actuals. Una carrera que ja des de l'inici fou ininterrompuda d'èxits. La seva mort va commocionar tot el món sardanístic!

La Rosa ens diu: "Es va fer una cerimònia al cementiri de les Corts i va ser incinerat, i les seves cendres llençades al mar de Llafranc. I a l'església de Palafrugell se li va fer una missa de comiat, molt emocionant, homenatge molt sentit, que encara ara em cauen les llàgrimes quan hi penso. A l'altar hi havia vint-i-vuit deixebles seus amb la tenora; i al cor, una coral i La Principal de la Bisbal. Van interpretar *Girona 1808*. I en Gispert també va tocar *El cant dels ocells*. Quan sortíem de l'església, La Principal de la Bisbal, ja formada al carrer, va interpretar *Girona m'enamora*. En Ricard vivia dedicat a la música i la gent ha continuat recordant-se d'ell. Un home feliç, un artista, que vivia en el seu cercle, on només entrava la música. Cap preocupació, cap maldecap fora de l'art. Em va estimar molt i jo hi vaig col·laborar tant com vaig poder. El vaig estimar tant! Era el meu marit, pare dels meus fills i un gran enamorat de Catalunya!".

La seva tenora i el seu fons

2007. La tenora al Museu d'Història de Girona: la vídua, Rosa Carrera; la filla, Maria Rosa, i néts i besnéts varen assistir-hi, emocionats, a l'acte presidit per

l'alcaldesa Anna Pagans, que va glosar la figura del mestre Ricard Viladesau. I la tenora Catroi va incorporar-se a la nova Sala de la Sardana del Museu d'Història de Girona, ubicada en una vitrina, juntament amb les partitelles de tenora de les sardanes *Sa roncadora*, escrita l'any 1960, que no ha tocat ningú més després de la seva mort, i l'altra, la peca èpica *Girona 1808*, escrita el 1963, que reflecteix el setge de la ciutat durant la guerra del Francès, juntament amb la ploma que ell feia servir per passar en net les seves partitures.

2006, Rosa Carrera
dóna la tenora de
Ricard Viladesau al
Museu d'Història de
Girona (foto Fons
Ricard Viladesau,
Centre de
Documentació del
Montgrí, Illes Medes i
Baix Ter)

A més de sardanes, va compondre havaneres, pasdobles i boleros que feren famosos en Jorge Sepúlveda, i un pasdoble que es deia *Manolo*, el qual recordava el Gitano de la Costa Brava de Llafranc. Va fer molts arranjaments i havaneres per al seu amic Josep Bastons i el grup Peix Fregit, i va compondre música per a coral.

En Viladesau fou un veritable mite en uns anys en què, privats de llibertats democràtiques, la sardana, la cançó i el teatre en català eren una manera d'estimar el país i de mantenir la cultura catalana. En Vicenç Bou va dedicar-li una fotografia on diu: "A l'amic Viladesau, amb afecte i admiració".

El seu fons: la seva vídua, aconsellada per en Josep Gispert, decideix deixar-lo aquí a Torroella, al Museu de la Mediterrània, amb la seguretat que hi serà ben tractat.

Joan Badia i Homs i l'opinió de Josep Pla

Joan Badia i Homs ens aporta l'opinió de Josep Pla, que al recordar en Viladesau va escriure: “Tot i apreciar molt la seva tasca de compositor, són les seves fabuloses, extraordinàries interpretacions com a tenor les que l'eleven a la categoria de músic excepcional, absolutament irrepetibles. Va fer sonar la seva Catroi d'una manera única”, posant de relleu l'admiració que Josep Pla va sentir per la sardana. Sorgida al seu Empordà i arrelades en l'ànima del poble, de Garreta i Pep Ventura, que elaborà les seves sardanes pensant en la cobla i especialment en la tenora que coneixia perfectament i afegia que “potser no tant com Viladesau”, i que de la Festa Major de Palafrugell va dir: “Les sardanes començaven a plaça quan la tarda iniciava la seva declinació. La llum era encara molt viva, però ja estava tocada d'un punt de frescor suau, d'una inflexió de densitat daurada, aquella llum de la tarda que fa un borrisol de resplendor en els cabells de les noies rosses i posa un toc de rovell d'ou en les panotxes de blat de moro penjades al terrat”. I d'en Viladesau: “La tenora exigeix un gran buf de pulmons, una plenitud física fonamental que avui només té en Viladesau de Calonge”, i a “El meu país”, a *Destino*: “A l'amic Viladesau, de Calonge, que és la persona d'aquest país que ha tocat la tenora amb una precisió i sensibilitat musical única (Josep Pla, Mas de Llofriu, 1976)”. I així també el recordava l'historiador Joan Badia i Homs, que m'acompanyà a l'entrevista amb la Rosa Carrera. “Una excel·lent persona, a més de gran músic, que ha estat en Ricard Viladesau”.

1981-82. Fotografia de Josep Pla amb una dedicatòria a Ricard Viladesau (foto Fons Ricard Viladesau, Centre de Documentació del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter)

Alumnes i tenoristes destacats

Excel·lent instrumentista i compositor magistral, creà escola. Feia classes al conservatori de Girona, a Blanes i al seu domicili particular de Barcelona. Va publicar *Mètode per a tenora* i va saber trametre els seus coneixements formant molts dels instrumentistes que integren les nostres cobles. Durant la seva vida en va tenir més de dos-cents.

Com a alumnes destacats hem de senyalar en Josep Gispert i Vila i en Jordi Molina i Membrives, residents a Torroella de Montgrí, amb qui he tingut llargues converses que he anat intercalant en aquest relat. I també cal recordar les paraules d'en Martí Camós, que explicava que amb en Jordi Molina varen fer-li una visita a Llafranc, sobre la sardana obligada per dues tenores *Tenores flambejants*, per veure si podia canviar la tonalitat, mi major, difícil d'executar. La seva contundent resposta fou: "Que no us he ensenyat la tonalitat de mi major?". El temps m'ha fet veure que tenia raó. No hauria estat la mateixa!

En Josep Gispert i en Jordi Molina foren per ell importants. Sobre la foto d'un retall de diari va escriure de pròpia mà els seus noms, en un dels articles periodístics que guarda avui el Museu de la Mediterrània. En Josep Gispert em va assenyalar que "en Viladesau, per ensenyar, era molt exigent, però gràcies a ell sóc qui sóc. I quan al novembre del 1969 vaig esdevenir deixeble seu, vaig tenir molta sort, era un home ple de facultats, un virtuós de la tenora. Durant el temps que vaig ser-ne deixeble, vaig aprendre a acceptar el seu temperament, fort, que arribava a espantar l'alumne, perquè volia transmetre els seus coneixements. I com a músic sabia imposar els seus dots de virtuós. Mentre anava a classe, va compondre moltes sardanes que jo passava com a lliçó i, un cop acabades, les estrenava als Montgrins, on vaig entrar als 25 anys. Em va motivar molt i el tenia com a ídol. Al finalitzar els estudis va dedicar-me la sardana *Llibertat*". Va seguir en contacte amb la família i en moltes ocasions, quan una cobla demanava a la Rosa, la seva vídua, les partitures d'una sardana, li solucionava. I quan es va tractar de dipositar els seu fons, va coincidir amb ella que Torroella de Montgrí i el Museu de la Mediterrània eren la destinació més indicada per conservar-lo.

I en Jordi Molina, a qui també vaig entrevistar sol·licitant els seus records, va iniciar els estudis musicals al Col·legi de Santa Maria de Blanes, amb en Joaquim Alqueza. I em deia: "En Viladesau, realment, tenia un caràcter ferm i exigent. Tenia jo onze, quasi dotze anys, quan, acompanyat del meu pare, vaig anar a la primera lliçó amb el mestre, que em va demanar que muntés la tenora. La meva forma de fer-ho no el va plaure. Que utilitzes la mà esquerra en comptes de la dreta per agafar la campana. Aquest va ser motiu suficient perquè el mestre digués a l'espantat alumne que la lliçó havia acabat, i que fins a la propera setmana. La setmana següent vaig iniciar els estudis

coincidint amb en Josep Gispert, que seguia en el torn a la classe. I així, amb esforç constant, vaig coronar els estudis de tenora. I com he comentat sobre la sardana *Tenores flamejants*, me la va dedicar, així com *La gran il·lusió*, al meu pare, com a acompliment de la il·lusió que, pare i fill, havíem posat en la tenora i amb ell com a professor. Al finalitzar-los, va fer-me entrega, com a premi, de la tenora que la Diputació de Girona cedia per premiar el millor estudiant. Als més avantatjats els componia una sardana i els la dedicava. Solien ser sardanes complicades, perquè el tenora s'hi pogués lluir, de les 'obligades'. I com a compositor, realment extraordinari: assegut al sofà, amb paper pautat, començava a compondre directament. Sense piano". I finalitzà l'entrevista amb aquestes paraules: "Són realment molt pocs els compositors clàssics que avui en dia les coples inclouen en el seu repertori. Les d'en Viladesau es toquen! Destaquem-ne algunes de les obligades de tenora: *Sa roncadora*, una obligada de tenora amb variacions, feta a mida per les seves prodigioses facultats, només ell la interpretà, i la seva vídua no ha donat permís a ningú més per interpretar-la. Tampoc ho ha fet amb el *El tu-tut de l'avi*. Altres que cal destacar: *A en Ramon Rosell*, *A en Josep Coll*, *Llibertat*, *La placeta dels llops*, *El carrilet*, *Tenores flamejants*, obligada per a 2 tenores, dedicada a en Jordi Molina i en Martí Camós, i tantes més de modèliques".

Un record molt emotiu

Un record molt emotiu per a una persona molt estimada, per a un músic excepcional. Ell ja no hi és, però sempre ens acompanyarà la seva música i el so inconfusible de la seva tenora. Fou proclamat fill predilecte de la vila de Calonge, i premis, homenatges i reconeixements requeririen un llibre sencer.

El vincle d'en Viladesau amb Torroella perdura, el recordem molts, entre ells la meua esposa Marta i jo mateix, al camp de futbol, tocant la tenora per la festa major o al ball, i molt després, ja gran, dirigint les seves sardanes que interpretaven Els Montgrins i, assegut al cafè de la plaça, escoltant la cobla i atenent tothom que se li acostava.

La seva obra

Parlar d'en Viladesau és parlar de més de 50 anys de música catalana i de tres-cents composicions: sardanes, música de cobla, havaneres, composicions vocals i música de ball.

Sardanes

Hi destaquen tant la quantitat com la qualitat que es correspon amb l'alt nombre de premis obtinguts i amb les dedicatòries.

25 *primaveres* (any? A Mercè Bofill); *A cor obert* (1982), obligada de tenora; *A en Josep Coll* (1948), obligada de tenora; *A en Pep de la tenora* (1975), dedicada a en Pep Ventura; *A en Ramon Rosell* (1961), obligada de tenora; *A Flaça per Sant Fermí* (1993); *A la plaça* (any? Particel·les a arxiu@acfbarcelona.cat); *A la valenta* (any? Composta per tenora); *A l'amic perdut* (any? Particel·les a info@lluissos.com); *A Llavaneres* (any?); *A Lloret de Mar* (1974), 2n Premi Lloret de Mar; *A Mataró* (1972), Premi Ciutat de Mataró, lletra Joan Mas; *A Pep i Núria* (1989), obligada de tenora i tible, lletra Josep Martí i Clarà, *Bepes*; *A tota vela* (1990), composta per tenora i tible; *Ai, amoreta meva* (1962); *Aigua Xelida* (1963); *Aimat Balaguer* (any? Lletra Lluís Profitós i Portella); *Al vell dansaire* (1987), lletra Joan Coll; *Alt Empordà* (1973), Premi Joaquim Serra 1972; *Amical record* (1990), a Gaspar Rondós, Paró; *Aquell rossinyol* (1954), obligada de tenora; *Aquells temps* (1950); *Ardidesa* (1983), obligada de tenora; *Arenys de Munt* (1957), lletra Josep Martori; *Atrevida* (1996), composta per trompeta i fiscorn; *Bandera d'aplec* (1964); *Baralla de galls* (1983), obligada de tenora i fiscorn; *Barcelona 92* (1986), obligada per a 2 trompetes; *Barres i onades* (1991); *Bell port d'Arenys* (1960); *Besalú festiu* (1991); *Bombolles* (any? Lletra Eliseu Vilaclara. Finalista premi Dr. Modest Furés i Roca); *Breda us recorda* (1983); *Bressol de ma infantesa* (any?); *Brindis a Sant Sadurní* (1988); *Bufa-li l'ull* (any? Obligada de fiscorn, enregistrada Montgrins, 1978); *Cafè, copa i puro* (2002), obligada de tenora; *Cala s'Alguer* (1975), obligada de tible; *Calella* (any? Lletra Josep Martí i Clarà, *Bepes*. Enregistrada 1985 Coral Sirés de Palafrugell); *Calongina* (1951); *Camí de Mèxic* (1950), a l'Artur Mundet; *Cançó d'onades a Lloret* (1973), premiada a Lloret; *Cant a la Costa Brava* (any?); *Cant a l'amistat* (1998), finalista Premi Joaquim Serra; *Cant a l'amor* (any?); *Cant diví* (1947), a la seva filla; *Capritxosa* (1981), obligada de tible; *Carantoines* (any? Composta per tenora i fiscorn; *Catalans de Banyuls* (1985); *Cel amunt* (1986), obligada de tible; *Cel blau a la plana* (any? Interpretada Cobla Sabadell 10/04/2012); *Centenari triomfant* (1988), dedicada al centenari de La Principal de la Bisbal; *Ciutat del llac* (1961) a Banyoles; *Cofioia* (1952); *Colometa* (1986). Sardana de l'Any 1986. Versió cantada amb lletra de Josep Martí i Clarà, *Bepes*; *Com estàs Llafranc* (any?), lletra Josep Martí i Clarà, *Bepes*. Enregistrada 1985 Coral Sirés de Palafrugell; *Com un passerell* (1961), obligada de flabiol, amb variacions; *Conqueridora* (1988), obligada de tenora; *Cors gironins* (1967), composta per tenora i fiscorn; *Costabravenca* (1992), premi SGAE; *Daronenca* (any?); *De festa en festa* (1965), dedicada a Ramón Juncà; *Divagant* (any?); *El ben plantat* (1990); *El bon hereu* (1975), a Joan Bonareu; *El cantaire del Montgrí* (1966); *El carrilet* (1976), obligada de tenora; *El cornet d'en Marcel·lí* (1991), obligada de trompeta; *El crit* (1971), obligada de tenora; *El foc de Calonge* (any?), de tenora, tible i fiscorn; *El fossar xic* (1973), premi Ciutat de Mataró; *El golfet* (1968); *El meu poble* (1994); *El mussol* (any?); *El petit Jofre* (1973), a

Jofre Alièr i Ventura; *El pou de les Roses* (any? Concert de Fires, Girona, 5/11/2000, La Principal de la Bisbal); *El nunci* (1945); *El tarlà de l'Argenteria* (1971). Premi Vicenç Bou. *El tu-tut de l'avi* (any? La seva tenora. Interpretada el 18/10/2009, Sant Jordi. Ciutat Barcelona); *Els caçadors* (1983), obligada de tenora i tiple; *Els gegants de la ciutat* (1990), premi SGAE; *Emma* (1999); *Empordània* (1980), 2n premi Francesc Basil; *En Fermí i la Carmeta* (1947), obligada de tenora i tiple; *En Joan i la Cisca* (any ?, obligada de tenora i tiple. A Joan Rovira, company a la Caravana); *En Jordi*, (1953), dedicada al seu fill; *En Pere de Llafranc*, (any ?, enregistrada el 1/5/1990 cobla La Principal de la Bisbal); *En Peret, Barretó* (1984), obligada de flabiol i dedicada al centenari dels Montgrins i al seu fundador, Pere Rigau; *En Refla de Berga* (1991), obligada de tenora; *El xiquet d'Aiguablava* (1957), dedicada a Francesc Sabater; *Encisadora* (any?, obligada de tiple); *Entremaliada* (1949); *Esbojarrada* (any?); *Esperit calongí* (1974), als petits dansaires calongins; *Estampa gironina* (1966), obligada de tenora; *Estimada Montserrat* (any?); *Eulàlia* (any?); *Evocant* (1955), a Salvador Vilasacra i Sicra; *Exaltació* (1978), obligada de tenora; *Exaltació al treball* (any? Premi Barcelona, enregistrada 1975 La Principal de la Bisbal); *Felicitats* (1989), dedicada al 25è aniversari Cobla Baix Empordà; *Fent país* (2000), a Joan Vidal Gayolà; *Festeig* (1964); *Flors a la Moreneta* (1959); *Flors esventades* (1982), obligada de tenora i tiple. Nom del quadre de Modest Cuixart; *Fulles de rosa* (1947); *Geltruena* (1973), a Maria Carme Barceló; *Genisenca* (any?); *Gentil Mariona* (1996), obligada de tiple; *Girona 1808* (1963), amb la *Marsellesa* i *Els segadors* enfrontant-se musicalment. N'hi ha versió per a 2 cobles; *Girona, a Pep Ventura* (1965), Premi Girona; *Girona m'enamora* (1989). N'hi ha versió cantada amb lletra d'en Viladesau; *Hermínia* (1948); *Heroica*, obligada de tenora; *Hilariencia* (1955), al Cor Nois Alegres, lletra Francesc Planas; *Idil·li vora el mar* (any?); *Idil·lica* (any ?, particel·les contante@cobla.sabadell.com); *Il·lurena* (1974), Premi Ciutat de Mataró; *Impetuosa* (1970), obligada de tiple; *Irònica* (1949); *Isabel* (any?); *Ja la ballem* (1986); *Joan Petit, balla que balla* (any? Al fill de Modest Cuixart. Lletra Josep Martí i Clarà, *Bepes*, enregistrada 1985 Coral Sirés de Palafrugell); *Joiosa Joaquina* (2002), a la dona d'Eduard Font; *Jordi i Judit* (1973), obligada de tenora i tiple; *Jovenívola* (1976), a la cobla juvenil del Col·legi de Santa Maria i a Joaquim Alqueza; *Juditona* (1990), Premi Figueres; *La campana de Sant Antoni* (1956), Premi Ceret 198; *La capitana* (1986), al Foment de la Sardana i al Mil·lenari; *La Carme i l'Àngela* (1950), a les germanes Coll; *La Festa de l'Aigüeta* (1987); *La festa de Sant Martí* (2001), lletra de Josep Castells; *La fil·loxera* (1987); *La Gavarra* (1991), a l'Agrupació Sardanista; *La gran il·lusió* (any?, obligada de tenora, dedicada al pare de Jordi Molina, enregistrada 1986 Els Montgrins); *La iaia de Llafranc* (2004); *La llanterna de Súria* (1989), lletra Pere Forns; *La Pedrera* (1957), obligada de tenora i tiple; *La Pepeta* (1970); *La placeta dels llops* (1979), obligada de tenora; *La pubilla de l'Empordà* (1975), obligada de tenora i

fiscorn; *La Roseta i l'Esteve* (1957); *La sardana de la mar* (any? Lletra Josep Martí i Clarà, *Bepes*); *La sardana de Llafranc* (1960); *La sardana del rector* (1995), obligada de tenora, dedicada al rector de Sant Martí de Palafrugell Mn. Martirià Brugada, interpretada Ciutat de Girona 5/4/2008, que encara que tothom deia que era perfecta, mentre era a la clínica Sant Jordi, encara la retocava; *La senyoreta* (1968); *La Teresita* (any? Particel·les a arxiu@acfbarcelona.cat); *La vall d'Artés* (1988); *La vall de Calonge* (1982), obligada de tible; *La vall de Camprodon* (1977); *La vinya de l'avi* (1983), obligada de tenora; *Lali* (any?, interpretada el 14/4/1996, Cobla Sabadell); *L'Antoni i la Montserrat* (1982), premi Sardana de l'Any 1983. A Antoni Tomàs, el seu metge; *L'any de l'aplec* (any?); *L'aplec de l'amor* (1978), a l'Agrupació Sardanista de Cardedeu; *L'aplec de Palafrugell* (any? Interpretada a Cassà de la Selva el 8/12/1998); *L'atrevit* (any?, lletra Maria Teresa Mestres, interpretada el 29/6/2007 a Rubí); *Laura* (1999), accèssit SGAE; *L'avi Enric* (1975), obligada de trombó o de fiscorn; *L'avi Pito* (1960), a Josep Vallespí al naixement del seu primer nét; *L'empordanet* (1988), dedicada a Josep Pla. Premi Francesc Basil; *L'encís de l'aplec* (1947); *L'encís de Portbò* (1982); *Les noies de Castellar* (1981). Primera versió: 1947; *Les nostres joguines* (2002), als seus besnèts Ricard, Arianna i Àlex; *L'estiu de Sant Martí* (any?, obligada de tenora, interpretada el 19/5/2013 a Sitges); *L'hereu Escampa* (any?, obligada de tenora, enregistrada el 1988 per La Principal de la Bisbal); *Lleida, ciutat pubilla* (1972), sardana del pubillatge; *Llibertat* (1977), obligada de tenora, dedicada a Josep Gispert; *Lluminosa Garrotxa* (1968). Premi Olot; *L'ou com balla* (any? Hi ha una altra versió de 1997); *Mainada gran* (1950); *Manresa dansa* (1973), al desè aniversari de Ciutat Pubilla; *Mar de Tossa* (1963), Premi Diada de la Sardana; *Març, marçot* (any? Interpretada el 10/5/1998, Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona); *Maria del Claustre* (1955), a Maria del Claustre Clavell; *Marina* (1992), a la meva germana. Premi Conrad Saló; *Marinesca* (1998), lletra Josep Martí i Clarà, *Bepes*; *Marona* (any? Dedicada a la seva mare); *Mas Lloreda* (1990); *Mataró, del Maresme la flor* (1972). Premi Enric Morera; *Me la dedico* (any? Enregistrada l'any 1985 per la Coral Mestre Sirés de Palafrugell); *Mimosa* (any?); *Niu d'amor* (1985), premi Conrad Saló, lletra de Josep Martí i Clarà, *Bepes*; *Noces de diamant* (1976), a la cobla Lluïsos en el seu centenari. Sardana de l'any 1977, i Francesc Basil; *Noces d'or* (1992), als 50 anys de la colla Amunt i Crits; *Obsessió* (1943) Torroella de Montgrí; *Oca amb naps* (1955), obligada de tenora i tible; *Ofrena a Terrassa* (2001); *Pal de paller* (1986), Revista de Sant Andreu de Llavaneres; *Palafrugell* (any? Lletra Víctor Català, enregistrada l'any 1985 per la Coral Mestre Sirés de Palafrugell); *Palamós* (1993), lletra Víctor Català; *Palamós, ciutat pubilla* (2004); *Palamós VII centenari* (1980), lletra Santiago Bañeras i Goday; *Pam i Pipa* (1956). Al fillol Claudi Feliu i a la germana Roser; *Pedraforca* (1994), obligada de tible; *Perdó* (1948), dedicada a la seva esposa. Obligada de tenora; *Pic, repic i repicó* (1956), obligada de trompeta i

fiscorn; *Pinzellades olotines* (1984), a les colles sardanistes d'Olot; *Port de Llançà* (1967), Premi Enric Morera; *Pregó de festa* (any? Enregistrada l'any 2003 per La Principal de la Bisbal); *Premianenca* (1961), lletra de Joan Vilanó i Matamoros; *Presència de Pep Ventura* (1972), Premi Figueres (Enric Morera); *Primavera inquieta* (1956), Premi s'Agaró; *Pubillatge lloretenc* (1971), Premi Lloret; *Punta i taló* (any?); *Quinze anys* (any? A la coral Frederic Sirés); *Record d'Andorra* (1966), Premi Andorra; *Record de l'amic Gasparó* (1980); *Records bisbalencs* (1999); *Records de Torre Valentina* (1933); *Repte* (1993), obligada de tible; *Revelació* (1950); *Ripoll 1893* (1968), al 75 aniversari restauració del monestir; *Ripoll, Bíblia de pedra* (1993), al centenari de la restauració; *Roquetenca* (1988), obligada de fiscorn; *Rosa bruna* (1982), a la seva esposa; *Sa Palomera* (1978), obligada de trompeta; *Sa Roncadora* (1960), obligada de tenora, amb tres variacions; *Sal i pebre* (1958), obligada de tenora i fiscorn; *Salou, ciutat pubilla* (1990); *Salt sardanista* (1990). Premis: Conrad Saló i Popular; *Sant Antoni de Calonge* (any? Obligada de tenora, enregistrada l'any 2000 per La Principal de la Bisbal); *Sant Pere de Galligants* (1969), Premi Girona; *Santa Innocència* (1947); *Sardanistes vigatans* (1979), 2n Premi Vic; *Selva i Empordà* (any? Al Dr. Pompeu Pascual, enregistrada per Amoga i Bartomeu Bardagí); *Ses forques* (any? Enregistrada el 1997 per la cobla La Flama de Farners); *S'Olivet* (any?); *Tap i carabassa* (1989), obligada de flabiol i contrabaix; *Tenores flamejants* (1978), obligada per a 2 tenores. Dedicada a Jordi Molina i Martí Camós; *Tere gentil* (1955), melodia d'Esteve Feliu Vidal a la seva esposa. Musicada per Ricard Viladesau; *Tot i més* (any? Obligada de fiscorn, enregistrada el 2004 per La Principal de la Bisbal); *Trencats i seguits* (1995), a l'Esbart Dansaire Montgrí, de Torroella, pel seu espectacle del mateix nom; *Tres tenores flamejants* (any? Interpretada el 26/8/2004 a Santa Maria de Palautordera); *Triomfadora* (1949), obligada de tenora; *Un trosset de cel* (1955); *Un trosset de l'Empordà* (1951); *Una flor que fa estiu* (any?); *Vallespir festiu* (1947), obligada de fiscorn; *Vencedora* (1991), obligada de tenora; *Vint-i-cinc primaveres* (any? A Mercè Bofill); *Xerinola* (1992), obligada per a dues tenores, inspirada en les cançons infantils *Quan el pare no té pa*, *Volem pa amb oli*, *El ball de la manera* i *Tres, sis, nou*; *Xiroia* (1985), Premi Francesc Basil.

Música per a cobla

Danses catalanes, suite en cinc temps: *Ball de la morratxa*, ballet; *Ball de nans*, *Fragància*, *Joan Petit*, *La matança del porc*, *Va de vals*.

Cançons: havaneres

Anem a la mar; *Ay, Lola, si tu me quieres*; *Cançó de l'adéu*; *Colometa*; *Cubanita preciosa*; *Et dono la mar*; *Gavina bonica*, lletra de Félix Graells; *La bella Lola*; *Llafranc*; *Mar de bonança*; *Marinesca*; *Nadal i La sardana de la mar* amb lletra de Josep Martí i Clarà, *Bepes*; *Perdó*, lletra de Narcisa Oliver; *Rosa*

dels vents, amb lletra de Viladesau; *Ulls verds*, lletra de Josep Miquel Servià; *Una havanera al Port Bo*, lletra d'Albert Sàbat; *Una tarda passava*; *L'atrevit*, lletra de M. Teresa Mestres; *A s'Alguer*; *Ai, capità*; *Anem a la mar*; *Bandera d'amor*; *Com estàs*, *Llafranc*; *Tània*.

Altres composicions vocals i música de ball, especialment boleros, mambos i cançons

De vós, Senyor, lletra de Joan Pericot; *El mar y tu*, bolero-Fox (1951), lletra de Ricard Viladesau; *El paso de una caravana*; *Enamorada del mar* (1955), bolero; *Els goigs de sant Martí* (2002), per ser cantats a Sant Martí de Palafrugell, amb lletra del s. XVIII; *Endavant! Cant del Club de Futbol Palafrugell* (1976), amb lletra de Josep Martí i Clara, *Bepes*; *Fácil de amar*; *Gondoler de l'amor* (1948), bolero; *Internacional mambo*; *Marinesca*; *Más linda que una rosa*; *Manolo, el gitano de la Costa Brava* (1964), pasdoble; *No sé qué pensar*; *Parar el tiempo*, fox (1962); *Pasa una caravana*, rock lent (1962); *La rosa dels vents*; *Rosa, mujer española*; *Serenata*; *Sólo tu imagen*; *Bateix*; *Festera*; *Garbinada*; *Harmonia*; *La festa dels vells*; *Llenya al foc* (torpeta); *Trossets de cor* (1957).

Agraïments

En primer lloc, a la seva vídua, Rosa Carrera; a l'Eduard Font; a en Josep Gispert; a en Jordi Molina; a l'historiador Joan Badia i Homs; a en Joan Radressa; a l'Eugeni Llos; al matrimoni Pere Subirà i Carme Ripoll, neboda de Lluís Ripoll, i a l'Eva Ramió, documentalista i responsable del Centre de Documentació del Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí. A tots ells, el meu agraïment, ja que sense la seva col·laboració no hauria sigut possible aquest article.

Bibliografia

Llibre de la Festa Major de Torroella de Montgrí.

VILÀ I ARMENGOL, Enric. *El calongí Ricard Viladesau*.

ROQUÉ I JUTGLÀ, Robert. *Ricard Viladesau, el Príncep de la Tenora*, GISC.

VILÀ I MASSÓ, Albert. *Calonge, terra de músics*, Diputació de Girona.

LARA, Jordi. *Una màquina d'espavilar ocells de nit*, Edicions de 1984.

MOLERO, Eugeni. *La Principal de la Bisbal, Cobla de la Generalitat de Catalunya*, Pòrtic.